

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési árak:		Felolvas szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legjutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	4 frt	Fehér János.	Révész Lajos.	Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt. ezenül minden megkezdett szög szónál 20 kral. több.
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turoc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Lapunk számára hirdetések elfogad. a „Kun-Értelműk” és a „Magyar Távir. Iroda” hirdetői Irodája Budapest, Granátos-utca 1. szám.
Negyed évre	1 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turoc-Szt.-Mártonba küldendők.		

A tótság veszedelmes iránya.

(Folytatás).

Előző közleményünkben a röpirat eszmenete az volt, hogy szerző keményen kikelt a költemény címlapján foglalt ama kitélet ellen, mintha »a tót nemzet nevében« iratolt volna.

Szerző helyesen felfogott nézete szerint, a mi a nemzet nevében történik, az a nemzet tudta nélkül nem történhet. Ámde, — kérdi a szerző —, hol tartott az ugynevezett tót nemzet országgyűlést a nádor megítéltetésére céljából, s kik voltak karai és rendei?

E kérdésre aztán így felel a szerző: »Alkalmasint csak a Stúrpárt litteratúrájának létezését, s a tót újság levelezését, s ama sok kefekötő, gombkötő, mécsáros, csizmadia, kovács, varga, szűcs, paraszt stb. Én legalább tót létemre s a körültem fekvő megyék tót létéről, azon szemtelen nyilatkozairól mitsem tudunk, s azért is, hogy azon versek »a tót nemzetnek nevében« nyújtattak volna be, az hazugság és pedig gonosz, érdemes követelnünk jogaiba vágó, s őket a hon előtt gyanúsító hazugság, mintha bizony ők nem ülték volna meg elegendő állhatossággal azon nagy országos ünnepünket.«

Ezútan szerző állt a versek tartalmának bírálatára s mindjárt megakad nemes hazafias érzete eme kitételeken: »A sok századok óta súlyosan elnyomottok, ezen érzeteket lábaidhoz teszi.«

»Értitek-e tisztelt honfitársak, mit foglal magában ezen kifejezés? — A tót azt mondja, hogy sok század óta súlyosan sujtatték s elnyomták! — Ki nem lát itt e kifejezésben egy büntetést érdemlő, törvényhatóságunkat zsarnoksággal vádoló rágalmat? Ugyan hol is vannak a tótnak elnyomói és zsarnokai? ki nyomta el őket? Nem részesültek-e sok századok óta egyiránt alkotmányunk jótéteményeiben, s a polgárok szabadságában? Nem nézettek-e, s nem tartattak-e századok óta ezen hon szabad polgárainak? Nem volt-e, s nincsen-e mostanáig is teljes szabadságuk tó-

lul papolniok, tótul tanulniok, tót egyházakat alapítaniok, tót templomokat, s iskolákat építeniok, tót könyveket, bármily tartalmúak legyenek is, írniok és nyomtatniok? s ennél fogva nincs — e szellemi fejlődésünk szabad alkotmány által eléggé biztosítva? Hisz az Istenért, azt tehetjük, a mit akarunk! Nemzetiségünk elnyomva nincs, tót templomaink s népiszkoláink fennállanak, és bennök a tót nép tótul tanítatik. Hol vannak tehát azok a zsarnokok, a kik szellemi fejlődésünket elnyomták, s így a tótot olyan súlyosan sujtották volna? —

»Hanem itten ama vakmerő ember tán azon állítással lép fel, hogy az a zsarnokság a magyar nyelvnek az elemi iskolákban behozatalából magyarázható; azonban érti-e az a félre beszélő stúrúspárt a magyaroknak ezen ügy körüli eljárásukat? Hiszen most, éppen most nyomtatnak s árultatnak tót nyelven szerkesztett Káték, s egyházi történetek; földleírások, számtanok az elemi iskolákban tótul adtnak elő, mert különben azokat a magyarul még egy szót sem értő tót ajkú gyermek nem értené. Azt tehát nem akarják, nem is akarhatják a magyarok, hogy a vallásán, a földleírás, a számtan stb. elemi iskoláinkban magyarul taníttassék, mert ez a butaságnak terjesztése volna, a butaság pedig az alkotmánnyal meg nem férhet soha, és csak azt tarthatni méltán szerencsétlennek, aki buta.«

»A magyarok csak azt akarják, s méltán akarják, hogy a magyarnyelv éppen olyan mértékben taníttassék a népiszkolákban, mint valaha a latinnyelv, míg diplomatai nyelvünk vala. Ha tehát még most ama deák korban képzett paraszt elhagynak deákul beszélnek, ha deákul megtanulhatnak, miért nem tanulnak most a magyarnyelvet, melynek hazánkban annyi hasznát vehetik, és ha csak azon célból is taníttatik, hogy éppen hasznát vegyék, s tudjanak a magyartól kenyeret vásárolni, melynek hiányát a felvidékiek majdnem mindig érzik.«

»Azonban persze az a baj, hogy ezen tót iskolakönyvek mind cseh-szláv nyelven szerkesztvék, s ama stúrúspárt azt hiszi, hogy az

ép úgy van, mintha magyarnyelven volnának szerkesztve, ha ama literatúra nyelvvel emelt tót újság nyelvén nem íratvák. Ugy de édes kedves stúrúrok, nyugodjatok meg azon, hogy az iskolai könyvek szerkesztése tőletek ki nem telhetik, mert ha literatúrátok gomb, kefe- és seprőkötők, mécsárosok stb., ezek bizony Kátét s egyéb iskolai könyveket nem fognak szerkeszteni soha, nikdá; mert ne gondoljátok ám, hogy a Kátét szerkeszt s kalapácsokál, bonckéssel stb. lehessen szerkeszteni, mint a csizmát, lópatkót, marhát stb.«

»Látjuk tehát, hogy szellemi fejlődésünk elnyomtatva nincs, hogy e részben fejlődhetünk mint a tűzfa. Ugy de lássuk másfelől, talán a törvényhozó hatalom szorította meg valahogy az országgyűlést a tót nemzetiség jogát. s tán olyan törvényeket hozott, melyek a tótságot rabságra kárhoztatták? Nem. Aki józan észszel bír, s a gondolkodó tehetségnek teljes használatában van, meg fogja vallani, hogy azon törvények, melyek országgyűlésünkön hozattak, a zsidón kívül, minden magyarhoni polgárra, mindig egész terjedelmökben alkalmaztattak.

A tót éppen úgy részesült a törvények jótéteményeiben, mint a magyar, mint az oláh, vagy a német.

De legyen a dolog bármiként, nem érdemelt-e meg a nádorhoz címzett örömrétek szerzője a megfeddést vagy megveszszöztetést? miután kipréselt stylusából ki tetszik, hogy alkalmasint még csak iskolai vessző alá tartozik.«

(Vége következik).

Vasúti ügy.

Turocvarmegye törvényhatósága az 1893. évi december hó 28-án tartott rendes közgyűlésén, egy vasúti bizottságot küldött ki azzal az utasítással, hogy a Detrich Péter és társa által Nagy-Belietől Privigyén át Turocvarmegyebe vezetendő vasút kiépítése és segélyezés tárgyában a szükséges előtanulmányokat megtegye, s erről egy legközelebb tartandó rendkívüli közgyűlésen alapos jelentést terjesztessen elő.

Ez a bizottság 1894. január hó 20-án tartotta ülést, mely alkalommal az ügy megbeszélését, a varmegye törvényhatósági bizottsága elé terjesztendő jelentés, illetve javaslat szövegével Zorkoczy Tivadar és Bánky Gyula bizattak meg.

T Á R C A.

Barátomnak.

Ne hullass könnyeket barátom
A hirtelen csapas felett!
Mert könnyeid nem zúg vissza
A rettenetes végezetet...

Túrd bátran higgadt férfi észszel
A mit rád mért a sors keze,
Nem hagyhat el, — óh hidd el nekem
A jók és bátrak istene!

És jól tudom, hogy azt feleled:
»Tanácsolni könnyű dolog,
De lehet-e nem sirnom, tudva
Hogy szíve többé nem dobog.

Jó szíve annak, a kit egykor
Édes atyámnak neveztem,
És a kinek jóságos arcát
Nem látom többé sohasem...

És igazad van, óh barátom...
Bevallom én, hogy jól tetted...
Ha szívednek fáj sebére
Hullatsz enyhítő könnyeket.

Omljon könnyeidnek árja
Ne fojtsd el szíved bánatát —
Hoz majd a gyors idő futása
Megtisztelő vigasztalást!...

Szepesi Ervin.

Egy ócska paedagogus.

»Lenn az Alföld tenger sík vidékén, hol »Deibabos ég alatt kolompól Kis-Kunságnak szaz kövér gulyája« — terül el Kuthen utóainak fejedelmi vérén szerzett öröke, a mi szép Kis-Kunságunk, melynek bar nemes Pestvarmegye címerében, még ma sincs nyoma, annál maradóbb emlékeit őrzi a magyar nemzet és hazai kultúra története, a mely mindenkit valódi értéke szerint becsül meg.

Egy fako folt a mi felszünk az Alföldnek a Duna és Tiszával mint két ezüst szalaggal, beszegett rónaság; olyan mint csatak zivatarában meghurcolt kardon a vér marta rozsdá, — a drága acélnak értékét emeli. Nem kellett ez senkinek, se rac, se tót, se olahnak; mi szerztük meg drága aron, Kuthen fejedelm kiontott vérén. Fejedelmi vérel megszentelt parányi ter ez oly szük határokkal, mint egy szerelmes szép asszony puha karja.

Terméketlen, kopár pusztaság terült el e vidéken. Szabadkától be Kecséméig, mely nem termelt egyebet mint marcona, kun dialiakt és bájos szép asszonyokat. Ez utóból állít igazsága mellett a mai férfi nemzedéken kívül nem kisebb tekintélyre hivatkozhatunk, mint IV. László, a kinek kun nő adott életet és halált.

Azóta éppen hat évszázadot hantolt el az idő. A kun satorok romjain viragzó városok és községek emelkedtek, a melyeknek szorgalmas, munkás népe a régi kopár pusztaság helyén állandó baratságot otthont teremtetett s a melyeknek minden zugában a jölet és megelégedés utort tanýát. Szóval a régi Kumanianak se hire, se hamva; a haborkur viharában megpetgett kontósi vad haragos kunt hasztalan keresnök, ma már

kifogastalan, modern keretben jelenik meg a közélet szereplője.

S a Kis-Kunság már nemcsak szeg asszonyokat terem, hanem költöket, írókat, művészeket s a legutóbb egy egész új »Magyarország«-ot adott a hazának. Ezeket felül minden évben rendelkezünk egy-egy szükebb, terjedelmesebb hazai kebellet, melyen elegendő ter kínálkozik a magas kormány kisebb, nagyobb rendjel-szalított képességenek bizonyítására.

Egy ilyen celokra alkalmas kebel tulajdonosat szándékozunk e tarca szük keretében hajnal fogva előcibálni, kultúránk gyengén világított csarnokának homályából — kinek az is érdeme, hogy haja van; mert biz, egy paedagogussal — 40 évi működés alatt batran kihullott volna a nélkül, hogy azt tőle bárki is zokan venne.

Mert meg kell jegyeznünk, hogy Zsan Ottokár bátyánk az a mostoha sors jutott osztályrészeül, hogy a gondviselés nyolc elő gyermekkel áldotta meg s neptanító állással verte meg, a földi javakból pedig másképen is meglehetősen szük marokkál mérte ki számára a haragni való kommenciót. Eppen ma 40 esztendeje, hogy az öreg — Kun-Telek érdemes iskolaszékének bizalma folytán — az iparügyi erdő fattyuhajtásainak gyakori közbe jötte mellett, az abc gömbölyű betűivel abraolja a pasztorkodásra testi fogatkozás miatt alkalmatlan és e cimen iskolaköteles ifjú nemzedéket. De van is latszaj! Hogy a szenge ifjúságban az elemi tudományok iranti érdeklődést folyton ébren tartsa és fokozza, négy évizet alatt elhazsánlta az öreg a csoloyosi erdővel vetekedő faiskola minden valamire való cseméjét. Ezek voltak az ő segédantói.

Kuriózum kedvéért kiszámítottam, hogy az öreg

Megbizott jelentések elkészítvén, a bizottság február hó 1-én ismét ülést tartott, melyen a bizottság többségének alábbi jelentése olvastotik fel:

A Tekintetes törvényhatósági Bizottság első sorban azon kérdéssel kíván tisztába jönni, vajjon a tervezett rendes vágány vasutovonal kiépítése tényleg előnyhöz járna-e a vármegye ös-zeségére, annyira, és hogy a pótdát kivételre és cimen indokolt és gyümölcsöző lehetne-e?

E kérdésre habozás nélkül felelhetünk. A tervezett vasút az általa átszelendő vidékre nézve közvetlenül, a megye többi részére nézve pedig közvetve ugyan, de szintén félreismérhetetlen módon, és évek során át fokozódó mérvben fogja érvényesíteni jótékony befolyását. Az őstermelő és fogyasztó egyaránt hasznát fogják vallani és a nyers termékek, főként az építőfa, mely a tengelyen való szállítást tetemes költségek által a fogyasztó piacokon versenyképesben bénítja, addigél veszendő, vagy legálabb jelentékenyen elértékelendőt tökétpéviselt, a tengelyen való szállítást nyűgtől felszabadulva, tetemes értékelmekedésre nézve elébe.

A földirtok értéke emelkedni fog és az eddig-élő elszigeteltségében elhagyott vidék, a kontinentális forgalom halotzába beiktatva, új és eddig nem ismert lendületet fog venni gazdasági és a mi ezzel körülte jár, kulturális téren. A jó, olcsó és gyors közlekedés a személyforgalomra is jótékonyan fog hatni és meg fogja könnyíteni az összeköttetést a vármegye székhelyével: Turóc-Szt.-Mártonnal, a mi a közigazgatásnak is csak előnyére válhat.

Ezenfelül a vármegyének egyik fejlődésképes nagyközvén, Znióváralja vasuti csomópont jellegével ruházatlan fel, eddig nem képzelt lendületet veendő. Végül nem tévesztendő szemelőt, hogy a tervezett vasut irányánál fogva hivatal lesz a Nemtörzsvágyba irányuló forgalomban előbb-utóbb transzverzális jellegű elfoglalni s hogy egy ily hatalmas forgalmi erőt valamely megye területén megve-át, vagy nem, azt hisszük csak rövidlátók előt lehet alarendelt kérdés. És ha a vasut egy-két közigazgatási járással bíró kis vármegye egyik járását ily közelről érdekli, akadtathat-e szélesebb látókörű felvilágosodott ember, ki azt merné állítani, hogy az csupán ama járás és nem egyezsmind az egész vármegye érdeke? Hisz a vasutak fontossága ma már annyira átment a közudatba, hogy annak bizonyítása az egyszerű bizonyításával egyértelmű lenne. Éleg arra utalni, hogy háziak első sorban vasuti hálózatának köszönheti ország fellendülését és e tudat vezérli a törvényhozást is arra hogy anyagi áldozatokat nem kímélve, minden töle telhető eszközzel előmozdítani igyekezik a helyi érdekű vasutak létesítését és az államvasutak hálózatát sem tekintni financiális vállalatnak, hanem első sorban az ország közgazdasági fejlődése hatalmas mozgató elemének.

Küldöttünk elenzéki szöszölőja követelte, hogy: jegyzőkönyveinkben az „igennel-és nemmel-” szavazók örök emlékeztetre névleg megjelöltsenek. (Igennel szavaztak: Zorkóczy Tivadar, Akantisz Rezső, Bánky Gyula, Justh Ferenc, Mácz Miloszlav, Matuskovich Mihály; nemmel szavaztak: id. Buloyosky Simon, Csakja György, Jeszenszky Ferenc, Mudróz Pál, Ujhelyi Attila.)

Mi is óhajuk ezt, mert ha a vasut eszméje, ellenző nagyobb erejénél fogva, esetleg dugába dülne, nem akarjuk, hogy a késő utóok szemrehányásai kumulatív minket is érjenek, hanem átharítjuk azokat a helyes címre.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Ismételve

melegen ajánljuk a szóbanforgó vasut hathatós erkölcsi és anyagi támogatását, mert bensőnköböl kiirthatlan ama meggyőződés, hogy bünt követnénk el önmagunk, bünt késő utóaink ellen, ha támogatásunk megvonásával és a kedvő alkalom gondatlan elszalasztásával talan mindnkorra meghüsitlanánk e vasut kiépítésének lehetőségét, mert ha az egyidejűleg tervezett érejkívár—aranyos-marót—privigye—szolnai vasutovonal kiépítése a turócit megelőzné, ugy ezen utóbbi kétségkívül elvesztendő létjogát és Turócvármegye nem jöhetne többé azon helyzetbe, hogy ily csekély áldozattal eme fontos vasuti összeköttetés birtokába juthasson.

Átírtuk már most megbiztatásunk második részére, nevezetesen azon kérdés megvilágosítására, vajjon a 100,000 frtnyi törzsrészevny átvállalása esetén elég biztosíték nyujtatott-e a vállalkozók által, illetve kiépíteték-e a vármegye közönségének újabb megterhelése nélkül?

E kérdésre rövid válaszunk az, hogy e biztosítékot a törvényhatósági bizottság önmaga fogja nyujtani magának, amennyiben hozzájárulását csak ezen kikötések világos és határozott szövegezésével és a föltételek tényleges bekövetkezése esetén fogja megadni a vállalatnak és a 100,000 frtnyi összeget is nem egyszerre, hanem a munka előhaladásához képest három részletben fogja folyóvá tenni, a mint azt alábbi határozati javaslatunkban leszűnik bátrnak pontozatokba foglalva bővebben kifejteti.

A mi a törzsrészevnyek jövedelmességét illeti, e tekintetben valószínű, hogy erre gondolni egyelőre alig lehet, de hisz nem is lehet a Tekintetes törvényhatósági bizottság célja, hogy a vármegye közgazdasági érdekeinek istápolására szánt összeget után kamatjövödelmet várjon. De a vasutovonal irányát és a fennfőző körülményeket, ezek közt első sorban a transzverzális jellegét és hadászati fontosságát szemelőt tartva, valószínűnek látszik, hogy a vasutovonal idővel az állam által meg fog valtálni és így a vármegye közönsége befektetelt tökéjét azonnal visszakapja.

Mindezek figyelembe vételével tiszteletteljes javaslatunk oda irányul: hogy a nagy-bilic—privigye—znióváralja rendes nyombócsói vasutovonal kibocsátandó törzsrészevnyeből 100,000 frtnyi értéket, a kellő am ortisacionális fedezetnek 2/3-át a megyei pótdát kivételre leendő beszerzése mellett, következő közjegyzői okmányba foglalt feltételek szigorú bekövetkezése és betartása esetére átvenni méltóztassék. és pedig:

1. Ha a tervezett vasut végleges engedélyokmánya akként fog a törvényhozástól engedélyeztetni, hogy az Nagy-Bilicőt Privigyet át Znióváraljára fog építeni, ezenkívül Turócvármegye területén követező állomások létesíttetnek: 1. Budis; 2. Tót-Próna; 3. Lászlófalva; 4. Znióváralja.

2. Hogy a törvényhozástól megkövetelt övadék a vasutépítőktől sajátjukból lesz leendő a mi kir. állampénztárnál és ezen övadék csak a vasutnak teljes befejezése után lesz visszakövetelhető.

3. Hogy a Tur.ócvármegye részéről megszavazandó összeg követezők részletekben lesz folyó-sítva és pedig: 1/3 rész a vasuti részvénytársulat megalkottásánál, a második 1/3 rész az alapítvány teljes befejezése után, a sinek lefektetésének kezdetén, végül a harmadik 1/3 rész a sinfektetés befejezésekor.

4. A mennyiben a felsorolt feltételek bármelyike nem teljesíttetnek, vagy be nem követezőnek, a megszavazottat összeg, illetve annak esedékes részletei, az elemi tudományokkal a kunteleki bogarhatu kis iskolaház emelőjén szíva magába s midőn már ideháza minden padot összefaragott s szellemileg eléggé megizmosodott, az öreg svájcer szószóló fuvarosokkal elküldte Szegedre a piaristákhoz címzett tisztitani.

Abban az időben szegény gyerek ezért, a gazdag meg pénzért kapott bizonyítványt. Évekig volt oda a fia. Itthon csak annyit tudtak felőle, hogy pontosan teljesíti a kötelességét; elvégzte a grammatikát, ma már a syntaxisnal van. Ekkor az apa egy téli estén feléledt a nélkül, hogy valakihez egy szót szolt volna: elaludt; másnap sem kelt fel, és soha többé. Meghalt anélkül, hogy testamentumot tett volna, — az igaz, hogy tulajdonképen nem is volt miről. Kivitték; eltemették.

A vén tanító, Ottokár egykori nevelője s az öreg svájcer keresztkomája elfujta felette ékes rigmusait, a mi önmagát is annyira meghagotta, hogy másnap ő is ágyba esett, a minék a barátja elvesztése felett érzett fájdalom kívül valószínű oka az lehetett, hogy az erős hidegben alaposan megfázott. Mert bizony a tanító akkor sem öltözött prémes bundába, nem mintha valami fölőleges ruhadarabnak tekintené, hanem azon okból, a miért az egyszeri prébasan a püspöke eld nem haragztatott, — tudniliik nem volt harag.

Denique az öreg tanító leparancsolta a katedrálról és agynak fektette a betegszeg. Egy hét múlva kihivatta magához a tanácsot, elhaló hangon kijelentette, a mint illik, hogy ő most a tanács engedelmével az iskolától hosszú szabadsággal elbúcsúzik, — bíró uram hírvél és tudtával meg fog halni; ne is biztassák, ő érzi. Elarvult iskoláját s vele járó 200 bankó forint fizetését a svájcer gyerekre hagyja, a ki már ez óta Szegedben megrakodhatott annyi tudományal, hogy Kun-Teleknek sok is. Bíró uramnak tehát különösen szíve köti, hogy ezt az utolsó kívánságát teljesítse.

(Vége következik.)

a törvényhatósági bizottság által nem fognak folyósítottani, illetve az e részbeni határozat semmissé válánd és kötelező erejét veszítendő.

Ezenfelül tiszteletteljesen javasoljuk, hogy a tervezett vasut kiépítésének hathatós támogatása iránt a nagyméltóságú kereskedelemügyi, valamint a közalapítványi érdekekben érdekel vállal-és közoktatásügyi m. kir. Miniszter urakat felirattal megkérni méltóztassék.

Amennyiben pedig ezen tiszteletteljes javaslatnak a tekintetes törvényhatósági bizottság kebelében visszhangra nem találának, tiszteletteljes indítványunk oda terjedne, hogy a gjádel—príbóc—sztmárton-priekopa—rátkói hadászati jellegű törvényhatósági közútnak kiállításban levő államosításának sürős realizálása iránt a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur. Nagyméltóságát küldöttségileg fölkérni és az ennek megtörténte után közel 50 km.nyi közutszakasz fenntartási kötelezettsége alól felszabadulandó közötti pénztárt olyanok megjelölni méltóztassék, mely a 100,000 frtnyi törzsrészevny átvételére szolgálólandó fedezetet nyujtani fogja, mely esetében a külön pótdát kivételének szükségessége teljesen eslelék.

Kelt Turóc-Szt. Márton, 1894. évi január 20-án a nagybélit—privigye—znióváraljai vasut építésügében kiküldött bizottság üléseből.

Bánky Gyula.

Zorkóczy Tivadar,
b. elnök.

A gyümölcsbor (cider) készítéséről.

Ez évben a kontinensen mindenütt nagy gyümölcs-termes jelezetelt s miután hazánkban is nagy termésre volt kilátás, a gazdák mellet agódtak, miként fogják gyümölcsüket értékesíteni.

A nehézségeket még azon körülmény fokozta, hogy a koleraverzés miatt a fölőrszágok nyers gyümölcsünk előt határainkat elzárták.

A dolgok lyóten állásán a földmívelésügyi m. kir. Miniszter, gróf Bethlen Andras, elérkezettnek látta az időt hazánkban, az almaborkészítési eljárás meghonosítására, melyvel a gyümölcsöt legalább közepáron lehet értékesíteni.

Az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos 2 Simon-féle malmot hozatolt Franciaországból 2 sajtóval s ezekkel a gyümölcsborkészítést a Szilágyvágyban, Trencsén, Szatmár és Marmarosban bemutatta.

A gyümölcsbor készítésének, a mellett hogy igen kellemes, egész éges italt nyújt, mely jószágban a tú s az olaszborokat tetemesen felülmulja, az a főelőnye, hogy a kereskedők nem nyomhatják le tulajdosan a nyers gyümölcs árát, mert az esetben a tulajdosan inkább borra dolozza fel, melynél annak méter-műszáját legrosszabb esetben is 6 frttal lehet értékesíteni.

Nemcsak a bőtermésű, de a mostohább években is van jogosultsága a gyümölcsborkészítésnek, mert mindig akad sejeles, hitvány minőségű, hullott rázott alma, melyet nyersen eladni alig, vagy csak potom áron lehet.

A mellett, hogy a tulajdosan magát egész évre kellemes, üdítő itallal elaltja, sok pénz is meg lehet általa takarítani, ha a munkánép pálinka helyett raszkona, mint az Trencsénben történt; azonfelül ezen osztálynak egészségi állapotára is jótékony befolyást gyakorolna.

Francia-, Németország és Ausztria egyes tartományban már rég idő óta gyártják, az ordalvó nép nem is lehet el nélküle. — ha nincs természetük, bejárják az egész continens, s a cider számára mindenféle almát összevásárolnak.

Az idei almabor készítéséről szólvá, a trencséní és szatmári működést említem fel, hol az almabor készített magam vezettem.

Trencsénben Bohunican Kubinyi képviselőnél készítettünk 100 s Pruszkán, gróf Königsseggné 80 hectoliter almabor.

Az almák igen sok fajtahoz tartoztak, mint az már nálunk szokásban van, s ezekenk mustja megmérétyén, 8% cukortartalmat mutatott.

Egy métermáza almából kaptunk átlagban 60 liter mustot, így egy hectoliter mustra szükséges 167 kgr. nyers alma, megjegyezvén, hogy az almához időnként körte is vegyítetteti, mi a bor jószágát tetemesen fokozza.

Napontként feldolgoztatott 20 métermáza alma s ebből nyertünk 12 hectoliter mustot. A munkálatakat 5 napszámos végzte 70 kr. napi-bér mellett. Ez tesz összesen egy napra 3 fr 50 kr., mely összeg 12 részre osztva ezek egy hectoliter must előállítására 29 kr. a gépek elhasználatát és kamaját nem számítva, miután azokat a Miniszterium díjmentesen bocsátotta a gazdaközönség rendelkezésére.

Az a kérdés merül fel, miként fog lehetni a bort értékesíteni?

Mielőt még rendes árakról szólni lehetne, hozzá kell a közönséget szoktatni, s így ez is mint minden kezdet, némi nehézségebbe fog ütközni.

Ausztriában az almabor literje 20—25 krral fizetetik, mi megelegethetünk, ha eleinte 12 kron fogjuk tudni árusítani, ez esetben is 1 métermáza alma 7—8 frt pénzértéket képvisel.

Természetes, hogy a bor minősége mindenkéfélt behatással lesz az árak alakulására.

Szatmárban, Nagybanyan több birtokos kisebb mennyiségű almája dolgoztatott fel, itt az eredmény kedvezőbbnek mondható, a mennyiben 1 métermáza almából 62—65 liter must sajtolott.

A mi almaboraink rendszerint kevés szesz-tartalommal bírnak, azért, nehogy elromoljanak

körülbelül 8000 ilyen kisegítő tanerőt szaggathatott el hivatalos működése alatt, a miől — a halott-égetés theoriját in praxi is keresztül vívén — az a haszna volt, hogy a tudományok terjesztése közben megrakant kartársak kadavere mellett — ha kevés volt a fűtő szalmája, a mi az előjárók gondolkodása szerint soha sem kevés, a tanítóké szerint pedig soha sem elég — meglegedhetett.

A meglegedéssel tenyegető Charybdisek és Scyllák között idegi jutva, szükségessé tartom okat adni, hogy hol veszi magát a Kis-Kunság kellős közepén egy ilyen idegen hangzású név.

Megvallom, Ottokár batyánk csak afféle félvér, apja székén, anyja törzsköcs kun. Apja még a svajci hómézőkön futárkózhatot s vaiaimikor e száad elején került ide egy hat-kecsketeróval. Az öregem meg is latszik a származás; feje úgy néz ki megözült hajerejével, mint egy havasi gyopárral koszorúzott hatalmas hegyorom. Éles és meg mindig eléggé tüzes pillantásával, mintha zergék nyomait kutatna, számtalanszor oly zavarba hozza a padok tetején zerge ügyességgel futkórók muzsafiakat, hogy hanyatt-homlok hullanak le a padok alá, — különösen ha varatlanul jelenik meg a tudomány porlepett mezején. Eltekintve apaig azon való származásától máskülönbén annyira hízfai és magyar ember, hogy a napokban is zúgódott, hogy már mindenki, még a király is kormanypart, pedig az iránt az öreg nemcsak loyális hűséggel, hanem rajongó tisztelettel is viseltetik.

Hogy azonban az öreg pedagógus méltóképen visszaadhassem önban és nyomdafestéktiben, fejlegyek életéből nehány adatot ugy, a mint azokat kortársaitól elbeszéli hallottam.

Ottokár batyánk, a mit talán szükségtelen is bizonyítani, épp úgy mint más halandó született, és pedig itt helyben. Ez utóbbi kifejezés azért hangszílyozom, mert a templomokra is rávesztették böles önként: „ké-szült helyben.” Sietek azonban kijelenteni, hogy Ottokár batyánk az ősi bölcsességnek ily levakarhatlan nyomait nem hordja homlokán.

Ápril—Májusig el kell fogyasztani, — e bajon azonban cukor vagy rectifikált szesz hozzáadása által lehet segíteni.

Ha a must pl. 8% cukor tartalmat mutatót, ebből csak felányi, azaz 4° szeszartalommal bíró bor lesz, ha mi ennek tartósságát emelni akarjuk, legalább 8—9° szeszartalomra kell törekedni. Minden kg. cukorból lesz 10° szeszartalom (t. i. egy htl. mustra számolva) s minden liter rectifikált szesz szintén egy heoliternél egy fokkal emeli a szeszartalmat, megjegyezvén, hogy a cukrot mindjárt a musthoz, tehát az erjedés előtt kell adni, a szesz pedig az erjedés befejeztével.

Nyolc százalék cukorral bíró musthoz hozzáadunk egy kg. közönséges fehér süvegcsukrot vagy 4 liter rectifikált szeszt, ha azt akarjuk, hogy borunk 8° szeszartalommal bírjon.

A szesz mesterséges szaporítása ugyan költségre kerül, de ez a bor magasabb árában bőven visszatérül.

A bor illetve a mustnak cukrozása iránt a közönség körében nagy előítélet uralkodik, azt állítván, hogy ezen manipuláció következtében a bor megnyúlsódik. Ez azonban nem áll, mert a cukor hozzáadásával csak azt pótoljuk, a mit a természet mostohán adott, sőt ellenkezőleg, minél nagyobb a szeszartalom, annál kevésbé lesz a bor betegségeknek kitéve. (Vége következik.)

HIREINK.

— **Műkedvelői színi előadás.** A turóc-szt.-mártoni állami kereskedelmi középiskola ifjusága tegnapi színi előadást rendezett segélyre egylete javára. Színe került Ney Ferencnek »Egy nevelítész« című három felvonásos ifjusági színműve. A színmű előtt és a felvonások között az ifjusági zenekar a következők műveit adta elő: 1. Rézletek Belint »Alvajárok« dalművéből; 2. Valse-Rondo, Verő Györgytől; 3. Madarász, operette Zeller M. től; 4. Magyar népdalok. Az előadást tanok követte, azzal a kedveléssel, mely ezen mulatásokat jellemzően szokta. — Az előadás részletes lefolyásáról és sikereiről, jövő számunk számol be.

— **Nyugdíjazás és kinevezés.** Kherdl Károly kir. tanácsos pénzügy-igazgató február hó elsejével, 40 éven felüli sikeres szolgálata után, saját kérelmére nyugdíjaztatván, helyére pénzügy-igazgatónak, Grunmich Géza pénzügyi tanácsos, eddigi helyettes penzügyigazgatót neveztetett ki ő felsége által.

— **Tűz.** Január hó 30-án délelőtti 11 órakor, ha talmas füstösözlőknak felszálása riasztotta meg a valcsaikat. Mindenki azt hitte, hogy a közalapiányi fűrészmalom gépháza forog komoly veszedelemben. Azonban szerencsére nem az gyúladt ki, hanem a közelben lévő kovácsműhely. A tűz alig tartott egy óráig, a mi a szélesednek és a község két jó feksződjének, meg a tűzoltóság ügyességének tulajdonítható.

— **Bücsúzás.** Fogadják mindazon barátaink, ismerőseim, kikről Fülekre történt átköltöződésem alkalmával személyesen el nem búcsúztam, az úton hálas köszönetem azért a szives jóindulatért, melyvel engem kitünteni kegyesek voltak. Igen kérem, tartsanak meg szives hajlandóságukban, amint én is a legkedvesebben fogok visszaemlékezni Turóc-Szent-Mártonra a távolból. Kiss Jenő s. k. máv. hivatalnok.

— **Beállított pásznav napgyűlés.** A turóc-szt.-mártoni szolgabíró hivatalról néhány bürgő tót atyái azt tartja, hogy egyedül dolga nincs, mint az ő jogtalan zaklatásainak elintézte. Lapunk útján is ismeretes, hogy Vanovics János ügyvéd december hó 17-én napgyűlés összehívására kért engedélyt, a mit azonban alaki hiba miatt nem kapott meg. Ujjában ismét próbára tettét a szolgabírószág türelme ugyanazon kerényezőző által, de ezáltal már messzebb ment kivánságával. Azt kérte ugyanis folyamodványban, hogy február hó 2-ára napgyűlés tartása engedélyt meg neki Turóc-Szt.-Mártonban, melynek programja az, hogy: 1. Meg fog alakulni ezen napgyűlésen a tót nemzeti párt öt évi mandátummal. — 2. Meg fognak választani a nemzeti kongresszusra küldendő töt képviselőket. Természetes, hogy Ujhelyi Attila szolgabíró ezt a szerény kivánságot ezáltal azért nem teljesíthette, mert a program hazaellelens tendenciákat foglal magában.

— **Egy töt kivánsó levél.** Érdekes levelet írt egy Amerikába költözött töt atyái az itthon maradtakhoz. E levélben arra a kérdésre felelt, vajjon az amerikai gyárakban dolgozó töt munkásokat tisztességes temetik e? A töt atyái megnyugtatta övét, hogy kapnak szép koporsót és egy egész öltözet új fekete ruhát, h életökben nem is voltak urak; mint urakat temetik el. De a levélben azt is megírja az atyái, hogy ilyen tisztességes bánásmóddhoz csak is a holtak jutnak, az élőkkel bizony nem valami emberesen bántanak. Nálunk Magyarországon az igazonó barom sem dolgozik annyit, amennyit ott a munkástól kívánnak. Fizetésük meglehetősen ugyan, de az élelem borosztó drága. Egy kis üveg borocska, amely nem több 2—3 decinél, 2 pengő forint.

— **Az új hortörvény.** A január hó 4-én életbe lépett új hortörvény, kimondja, hogy mesterségesen bort készíteni vagy gyártani nem szabad. A ki ezen törvényt ellen vet, az 25 frttól 300 frtig terjedő pénzbüntetést fizet. Az itélő bíró ezekben a dolgokban a kis- és nagy-közégekben a jarási főszoibíró; rendezett tanácsú városokban a rendőrkapitányhoz kell fordulni. Az új törvényt megengedi a következőket: szabad a mustot vagy bort fertíteni; szabad a mustot teljesen tiszta cukorral javítani, ha sok benne a savanyúság; szabad a borba vagy mustba teljesen tiszta szesz

vagy cognacot kis mértékben keverni, hogy erősebb, szeszesebb legyen és jobban elálljon; szabad a bort és a mustot csekély mértékben kénezeni; szabad a jó és tiszta borokat egymással keverni, hogy nagyobb mennyiségben egyforma bort kapjunk. Ellenben a törvény tiltja, a mustot vagy bort vízzel keverni, voros színekkel festeni, beleje sok kék, kátrányfestéket, glicerin, sacharint tenni. A törvény eltiltja azt is, hogy bárki a bort olyan név alatt árulja, mely azt nem illeti meg.

— **A milleniumi kiállítás területén** nemcsak a megkezdődnek a munkálatok. Elsőben a kiállítási körút kerül sorra már korra tavasszal. A rája vonatkozó arlejtés már jóváhagyott és a szerződés a vállalkozóval megkötötték. A folyó évben hozzáfognak a Nadoriszágra rövid hid építéséhez is. A hid építésével — hir szerint — a Schlik féle részvénytársaságot bízták meg, a ki a cölöpöző munkálatokat márciusban szándékozik megkezdni. — A folyó évben még 3 kiállítási épület építését kezdik meg, ezek: a gépcarnok, az építészeti és bányászati csoport csarnoka. Ez épületekre vonatkozó tervek már készen vannak, a pályázat feltételei meg vannak alapítva, sőt a pályázat már ki is van írva. — Még az év folyamán elkészül az igazgatóság épülete is. Renaissance-stílusú épület lesz, homlokzatával a tő felé fordulva s úgyszólván a tő partjára építve. Az igazgatóság épülete a mostani városigleti vendéglő tőszomszédságában, a Széchenyi szigetre vezető jelenlegi hídon innen lesz. Az év vége felé megkezdik az iparcsarnok átalakítási munkálatát is, melyek a tetőzet teljes restaurálására és a város felé eső homlokzatnak alapos módosítására fognak vonatkozni.

— **A vasuti jegyek megszűnése.** A magyar állam vasutak igazgatótanácsa Ludvig Gyula elnök-igazgató vezetés alatt beható tanácskozásokat tartott, több célszerű reform életbevitelére tárgyában. Egy irányban már nevezetes lépés történt, t. i. határozatba ment, hogy a vasuti személyjegyek megszűnnek. Ezentul már nem kell a vasutnál utazási jegyet váltani, hanem minden tözsdében kaphatók lesznek blanketták, melyekre annyi levélbélyeg ragasztandó, a mennyibe a jegy kerül. Pl. Budapest-Bécs vonalon a III-ik osztályban 4 frt, ennyi értékű bélyeg ragasztandó a blankettára, melynek élére az utazás vonala irandó. Hogy a közönség a zónákban nagyobb tájékozást szerezzen, egy a tözsdének, mint számos más nyilvános helyen zóna-táblázatok lesznek kiügészteve. Ennek a reformnak életbevitelével a vasuti állomásokon be fogják szüntetni a személypenztarakt és az eddigi személyzet más szolgálattal ágbá lesz beosztva. A blankettás utazójegyek használata a közönségre nézve főleg kényelmi szempontból üdvös, míg a vasut részéről egyrészt az ellenőrzés felette megkönnyebbül, mert a kalauz egyszerűen két irronnal áthúzza a felragasztott bélyegket, másrészt pedig tetemes költségmegtakarításokat fog eredményezni a reform.

— **A »Szabad Szó« kedvezményei.** A »Szabad Szó«, melyről talán már fölsőleges emondani, hogy a legjobb és legolcsóbb magyar napilap, hetenkint »Köszöni« címmel egy rendkívül gazdag és előkelő tartalmu, képekkel díszített szépirodalmi hetilappal ad melékletül. Továbbá »Kalapács« címmel maró és csípős éicéltől duzzadó éllaplat, mely hetenkint talányt is közöl és a megjelők között 52 Jászvi sorsjegyet és 52 kötet szépirodalmi könyvet sorsol ki. Ezenkívül még a következő paratlan kedvezményben részesíti előfizetőit: Azok az előfizetők, a kik a »Szabad Szó«-ra az egész 1894. éven keresztül előfizetnek oly módon, hogy az előfizetési összegget negyedévenként küldik be, megkapják 1. A »Magyar Történeti Album«-nak megjelent kötetét nyomban, a mint az első énegyedik előfizetést beküldik. 2. A pünkösdkor megjelenő »Irok és művészek Albuma« és »Közigazgatási Album« közül azt, a melyet maguk választanak. 3. A »Magyar Történeti Album«-nak karácsonykor megjelenő 2-ik kötetét. 4. A »Szabad Szó« 1895. évre szóló karácsonykor megjelenő nagy képes naptárát. Előfizetési ár: Egész évre Budapestten 10 frt, vidéken 12 frt. Fél évre Budapestten 5 frt, vidéken 6 frt. Negyed évre Budapestten 2 50 frt, vidéken 3 frt. Az előfizetési pénzek a »Szabad Szó« kiadóhivatalához (Teréz-körút 41. szám ala) küldendők.

— **A levelezőlap jubileuma.** Január 25-én volt huszonöt éve, hogy megjelent Hörmann Emlánel dr. újságkikélye, a mely a postaforgalom azóta világszerte elterjedt eszközének, a levelezőlapoknak az urját egyengette. Az eszme ugyan annyira nem volt új és az osztrák nemzetgazda tulajdona, hogy már négy évvel előbb javaslata hozott valami hova hasonló Stephan, a ki jelenleg a posta ügyek államtitkára Németországban. De az ő javaslata akkoriban nem lett visszhangra. Hörmann szerencsésébb volt, s az osztrák postakincstár nyomban, a mely a magyarral egy időben fogadta el e celszerű újítást, csakhamar egybevitte is átvették a kényelmes és olcsó levelező eszközt. A világforgalmat azonban csak 1880. adták meg neki, a mióta az 5 kros levelezőlapok a nemzetközi posta-zövetség minden államába egy aron vizsák a nyílt közleményeket. Egy újabb módosítása e postaforgalmat eszközének a zart levelezőlap, a mely magyar ember találmánya. Szegény Akin azonban, a ki csak néhány hóval ezéltört épp oly tragikus véget, mint kevéssel utóbb hírvéves batyja, nem élvezhette találmánya gyümölcsét. Hörmann, a nyílt levelezőlapok gyakorlatiból alkájának szövívoje, már szebb jutalmat látta egészséges gondolatának, a mely előkelő állást szerzett neki az osztrák államszolgálatban, a hol ez idő szerinti miniszteri tanácsosi rangja van és e napokban ünneplés tárgya is volt, szépen bevált találmánya negyedszázados jubileuma alkalmából. Az osztrák-magyar postaforgalomban jelenleg évenként 100 millió, az egész világon pedig egy milliárd is

több levelezőlap kel el évenként. Az olcsó hirdás ez eszközének nagy kedveltségét jőreszt annak a korlátosságának az eljéte is elősegítette, a mely alá eljélevél a red írható szavak számát legfeljebb 20-ra akarták szabni.

— **Esküvő.** Schwarz Kálmán turóc szt.-mártoni csemege- s fűszerkereskedő február hó 3-án vezette oltárhoz Lénert Marika kisasszonyt. Az esketés Zólyomban volt, a mennyasszony szülővárosában. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak!

— **Sőrtstatistika.** Európában évenként 138 millió hektoliter sőrt gyártanak. Ebből mag Németország 47 millió hatszáz ezer hektoliter készit, Angolország 39 milliót, Ausztria-Magyarország 14 milliót, Franciaország és Belgium 10—10 milliót. Legkevésbé, 6000 hektoliter, gyárt Görögország.

— **Hidig labda ellen** a pün expeller általól 10 név alatt ismert *Unat. Capoli comp.* szerrrel való bedőrözéseket több ízben halottuk dicsérni; már az első bedőrözölés után kellemes melegézés áll be. Meghülés ellen is, melyeket nevezetesen jarányos időkben nem szabad elhanyagolni, biztos és gyors hatásnak az ex-eller-bedőrözések. Mint fajdalomszillapító szer csúsz és közvény ellen szinte hírvonal. A pain-expeller háziser, a melyről itt beszűlünk, a horgony-védjeggyel van elátva, miért is ezen szer bevásárlásánál a »Horgony-védjegyre ügyelve, más üveg el nem fogadó. Az ár igen olcsó: 40 kr., 70 kr. és 1 frt 20 kr levegenként.

Irodalom.

— **Élet.** Irodalmi, művészeti, társadalmi, közgazdasági folyóirat. Szerkesztik és kiadják Vikár Béla és Sármai József. Megjelent felhívonként 2/2 ivnyi füzetekben. Szerkesztés: Budapest, I. Gellérthegy, 10648. kiadóhivatal: VI. Mozár-utca 8. Ára egy évre 6 frt, négy évre 1 frt 50 k. Az »Élet« ez évben IV. évfolyamába lépett. E folyóirat feltétlen szabadulási irányú, de tiltás nélkül; egészen modern, de át van hatva a nemzeti szellem zamatától; a társadalmi és művészeti terén gyökeres reformokra törekszik, de a gyakorlati élet alapján áll és nem kerget utópiákat. Partoktól, személyi tekintetektől és minden üzleti érdekétől teljesen független vállalat, mely kizárólag csak eszményeket és elveket szolgál. Magas irodalmi színvonalon áll, de távol van minden fnyáskodástól és mindig bátran ki meri mondani a szabad szót, a nélkül hogy a jó izlést sértene. Nevének megfelelően a való modern élet hű tükré kíván lenni. Nem akar más vállalatokkal versenyezni, s nem az egészen nagy közönségre van szánva. Arra törekszik, hogy a nemzet legmíveltebbjei közt megtalálja azt a néhány száz válogatotat olvasót, akik általánosan érdeklődnek azon modern és szabadulási irány, azon fontos irodalmi és társadalmi problémák iránt, melyek az »Élet« nagy buzgóssággal és hivatottsággal foglalkozik és melyeknek irodalmunkban úgyszólván egyedül képviselője. Közleményei mindig érdekesek és tartalmasak, eredetiek és szellemesek, lelkesek és lendületesek. A most megjelent idei II. füzet tartalma: Jókairol, írta József főherceg. Részlet B Fűségének az »Élet« egyik munkáshoz intézett nagyérdéki leveleiből, melyben a mint író is kitűnő főherceg emondja, hogyban bírta őt Jókai egy szűret alkalmával cigány nyelvtanának kiadására s leírja Jókai dolgozásának módját. E cikk bizonyára a legérdekesebb és legméltozott epilog a nagy költő jubileuma ünnepeletéhez. Igen szellemesen és egészen eredeti fellogalatt jellemzi Jókait Dénes J. cikke is. — Igen jebes elbeszélései a füzetnek: A bílai trefler, melyben Abonyi Árpád megkapóan ad elé egy trauikus epizódot a boszniai okkupációból, mig Kabos Éde egy pompás humoroszket nyújt »A papagáj« címmel. — Szomorj Dezső folytatja az »Élet« számára írt egészen sajátságos, de kissé erősen realizistikus előadást »regényt« A tudósok«. Verseket írtak: V. B. Jókaihoz; Rapisádr Mario nagy olasz költő az »Élet« számára egy hatalmas eszméji költeményt: Halál és élet (melyet Vikár Béla az eredeithez méltóan fordított); melyhez nem melatlanul sorakozik Telekes Bélanak nagy gondolatokat kifejező verse: Chronos. Fischer Vilmosnak szintén az »Élet« számára írt hangulatos dala: Az ékes lepel is V. B.-ban talalt illetékes tolmácsra. — A Mediciek-ről Zigány Árpád kedt hosszabb tanulmányt, tanulságosan összevetve Looncaavallot Wagnerrel. Nyomós és szellemes könyvismertetések egészítik ki a gazdag tartalmat. Az idei I. füzetben a következő érdekes cikkeket találjuk: Rutius: Sötétség országa. Schmidt Jenő: Új korszak. Szomorj Dezső: A tudósok (regény). Nemény Géza: Könyvem (költemény). Herrmann Antal: Az élet vége. Serao Matild: Négy levél (novella). Körösi Albin: Tizenkét (költemény). Nonquis: Vidéki muzetumok és könyvtárak. Wisloeki H. Lidi karácsonya (rajz a cigány népeletről). Mezőfi Vilmos: Kommuniztikus kolonia Dél-Amerikában. Sebestény Károly: Boszorkánykőnyha (költemény). Könyvismertetések.

— **A gazdának legnagyobb szüksége** van haszonlatjaira. Ennek természetesen következménye, hogy már saját érdekében is azokat jó kondícióban kell tartania, megtegedés eseteiben gyógykezelnie és minél hamarabb használhatóvá tenni. De számtalan esetben lehetetlen a távol lakó állatorvos tanácsát idejékorán kikérni s akkor a gazda kitűnő hasznát veheti egy oly állatorvosi tanácsadónak, mint a minő a Bornemissa Zoltán által írt »Állatgyógyászati« című munka, melynek 11. kiadása a jövő héten fog megjelenni. Ezen kiváló munka a legnagyobb elterjedésnek örvend azért, mert benne nemcsak a képzett állatorvos, de praktikus gazda tanácsát is föleli mindenké. Ezenkívül a belsőleg adandó gyógyszerék adatai és adagolási módja, valamint ideje mindenütt világosan és érthetően van kifejezve. A Bornemissa Zoltán »Állatgyógyászati«-nak egyetlen gazdánál sem volna szabad hiányozni, már azért sem, mert az ará, mely 26 oldalnyi terjedelmű dacára csak 1 frt

20 krra van szabva, olyan, hogy minden rendű és rangú gazda megszerezheti azt. A most megjelenő második kiadás legjobban igazolja a munka kitünő voltát, mely Lévai Mór könyvnyomdász kiadására Ungvárt fog megjelenni, hol 1 frt 26 krért és 10 kr. bélyeg bekielése ellen kapható.

Nyilttér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.) — Ball-selyemszöveteket méterenként 45 krtól 11 ft 65 krtig valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 ft 65 krig — sima, csikozott, kokkázott, mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) postabér és vámmentesen a privát-megrendelők lakására szállít: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták póstaforoldóval küldetnek. Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Uj! Tropikus-illat Uj!

Parfumerie Equitabe, bécsi cégtől, nagyszerű kellemes szaga miatt a legelőkelőbb termek illatszere lett. 75 kros és 1 frtos üvegekben kapható! Turóc-Szt.-Mártonban: Moskóczi Ferencnél. Kőrmöcbányán: Gontko J.-nál.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A Liptómegyében fekvő, a Rakovszky-féle hitbizományhoz tartozó jóságok és pedig:

I. Nagy-Selmec.

386 hold mező

76 » rét

700 » legelő

teljesen felszerelt mezőgazdasági szeszgyár, jó karban lévő lak- és gazdasági épületek.

II. Kis-Selmec-Ludrova.

328 hold mező

4 1/2 » kert

35 » rét

43 » legelő

1894. évi április hó 24-től kezdve 12 évi időtartamra haszonbérbe adatnak.

A haszonbérbe adandó jóságok megfelelő munkakerő felett rendelkeznek.

A haszonbérleti feltételek alulírtak irodájában megtekinthetők, ahova az esetleges ajánlatok beküldendők, azonban a tárgyalások alulírttal szóbelileg is folytathatók.

Dr. Schlesinger Náthan,

mint a Rakovszky-féle hitbizomány gondnoka.

GUMMI

Valódi párisi különlegesség! F. Bergerand fils párisi gyárából. Képviselet csakis Keleti J. Budapest IV., Koronaherceg-utca 17. Gummi különlegességek jótállás mellett tucat. 1. 2, 3, 4, 5, 6 frt. hálhályog tucat. 2, 3, 4, 5, 6 frt. hálhályog gumai-szelel tucat. 5, 6 frt. Capotes americ. tucat. 3, 4, 5 frt. gyűjtőmenny uraknak 25 dbt 250, 10 frt. Újdonas! Minden hölgynek nélkülözhetetlen „Diana” óra 1.250-5 frt. Betegelősi cikkek, gyári árakon. 10 frtyi megrendelésnél 10% kedvezmény. Megrendelés pontosan és diszkrétan eszközöltetik. Keleti J. cs. és k. osztr.-magyar és belga k. szab. gyáros Budapest, VI., Koronaherceg-utca 17. Árjegyzék bérmentve.

Köszvény és osziban szenvedőknek ezennel a legtagabb körökben

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt dicsőrelog ismeretessé vált Tinct. Capceti comp. ajánlólag legyen emlékeztetve hozva. Ezen népszerű házszer 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedörzsölés ismeretes és mindnyájak által, a kik használták igit kedveltetik, úgy hogy további különös ajánlásra nem szorul. Úvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt 20 krtig. Minden a legelső gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony” védjártan ügyelendő, mert csak a vörös horgony-nal ellátott üvegek valódiak! Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárhoz: Richter gyógyszer-tár, az arany oszlanhoz: Pragátan vagy Turók József gyógyszer-tárhoz Budapest.

1894. évi 70. szám.

Szállítási hirdetmény.

A selmebányai m. kir. központi kohóhivatalnak 1894. év folyamán szüksége leend 3000 (háromezer) métermázsza ócska öntött vasra, melynek szállítására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, megjegyezvén hogy a szállítandó ócska vas egyes darabjainak, a 10 (tíz) kilogrammyi súlyt túlhaladni nem szabad, hogy kisebb mennyiségekre szóló ajánlatok is esetleg figyelembe vételnek fognak és hogy a szállítandó ócska

vasból 600 (hatszáz) métermázsza f. évi ápril hóban a maradvány pedig az év végeig havonkénti egyenlő részletekben lesz átadandó.

Az ócska öntöttvas szállítására vonatkozó ajánlat elfogadása után a szállítmányok a kolónal megmászalva vétetnek át és a szállítmányokért járó pénzösszeg annak kifogástalan átvétele után, szabályszerűen beleyezett nyugtató ellenében fog kifizetetni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok — melyekben a szállítandó anyag beszerzési forrása is megjelölendő — és melyben vállalkozó nyilatkozik, hogy magát mind azon feltételeknek alá veti, melyek a szállítás biztosítására vonatkoznak a selmebányai

m. kir. bányagazgatóság által kikötöttnek, 5% bányapénzzel ellátva 1894. évi február hó 24-e este 6 óráig a m. kir. központi kohóhivatalhoz Selmebányán küldendők be.

Az 5%-nyi bányapénz a szerződés megkötésekor készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban (tíz 10) százelekre egészítettendő ki.

A selmebányai m. kir. bányagazgatóság fentírtai magának a jogot, hogy kedvezőtlen ajánlatok esetén valamennyit vissza utatítsa.

M. kir. kohóhivatal

Selmebányán, 1894. évi január hó 11-én.

PSEIHOFFER J.-féle

gyógyszertár BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A. »zum goldenen Reichsapfel.

Vértisztító ladaecok. ezelőtt általános labda-csok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen ladaecok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen ladaecok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő házszerből készült nem volna falálható.

Számtalan orvos által ezen ladaecok házszerül ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajknál, melyek a roz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, köllika, vértőlulások, aranyér, bélítelenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is: így sápkórna, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító ladaecok oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalommal sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden ázardalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaírtatból, melyek a ladaecok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészésgük visszanerzésé folytán hozták intéztek, ezen helyen csakis néhányat említtünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen ladaecokot egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tegercet az ön föntmúltataltan vértisztító ladaecsaiból utánvételel. Fogadja ez uton is a legmelyebb köszone temet ladaecsaí csodahatásait. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferenc, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Fjüdnik mellett, 1887. szept. hó 12-én. Tektintetes Ur!

Isten akarta volt, hogy az ön ladaecsaí kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekéghban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képtelen végzési és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatremelő ladaecsaí engem nem mentettek volna meg. Az isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen ladaecok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészésgük visszanerzésére segítségül szolgáltak. Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én. Melyben tisztelt Ur! A legfőbbök köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhuruban és vizkóréghban, már életét is megunta, melyről egyértékű le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kaptam az ön kitűnő vértisztító ladaecsaíból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel. Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. március 27-én. Tektintetes Ur!

Alulírt ismételten kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő ladaecsaíból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismeréssel kifejezni ezen ladaecok értéke felett és azokat a hol csak alkalma van nyílik, a szenvedőknek legmelyebbben fogom ajánlani. Ezen hálaírtalom tetszés szerinti használatára önt emmel felhatalmazom. — Teljes tisztelettel. Hahn Ignác.

Gutschöf, Kolbach mellett, Szilézia 1888. okt. 8-án. T. Ur.

Felkérnem, miszerint az ön vértisztító ladaecsaíból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos ladaecsaínak köszönhetem, hogy egy gyomorbetegül, mely engem 60 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen ladaecok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legfőbbök köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel. Zwiecki Anna.

Ezen vértisztító ladaecok csakis a Pserhofer J.-féle az arany birodalmi állam-velezéssel gyógyszer-tárban Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. Készítetnek valódi minőségben, s egy 15 szem ladaecost tartalmazó doboz áva 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 10 év 10 krtig; bérmentetlen utánvételel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az öszeg előlben beküldésénél (mi legjobban posta-utalvánnyal eszközöltetik) bérment-s küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krtig kerül.

Angol csodabálzsam, 1 üveg 50 krajcar.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a kópözök kellemetlen szagot, épen tartja a lábait és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy doboz 10 kr. Bérmentve 75 krajcar.

Golyva-bálzsam, kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 65 krajcar.

Hálsó vagy egészésg-có kitűnő gyógyszer, gyomorhurut és minden a ren detlen emésztésből származó bajknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetelt összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben néhan nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvételel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az öszeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek. 12-2

Különlegesség: Barack-cognac.

Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság Keeskeménten ajánlja kitűnő gyártmányú

cognac-o-jait,

melyek tiszta borkivonatból készülnek s jelességükért 16 kiállításon kitüntetve lettek és orvosi tekintélyek által legmelyebbben ajánlatnak.

Különlegesség: BARACK-COGNAC.

Kapható: Turóc-Szt.-Mártonban, Scholtész L. urnál. Liptó-Szt.-Miklóson, Weiser Gyula urnál. Trencsénben, ifj. Uzsnay József urnál és minden előkelő hazai fűszerüzletben.

Minta kívánatra ingyen!

Vetekedhetik a francia gyártmányok bármelyikével.

Kívánatra minta!

16 kiállításon kitüntetve!